

dana posle inokulacije drveta. Posle 70 dana ona je opala za približno 30%, iz čega se vidi da razlaganje drvene supstance napreduje relativno brzo.

Gljive-prouzrokovajući plave obojenosti borovog drveta ne doprinose osetnom padu specifične težine, kao što je slučaj sa pravim razaračima drvene membrane. Ove konstatacije su iznete u proučavanjima raznih autora. Tako je na pr. *Chapmanova*⁽⁴⁰⁾ ustanovila da posle 30 dana razvoja *Ceratostomella pilifera* i *Graphium rigidum* specifična težina opada za samo 0,5% u nesterilisanom drvetu.

3) PROMENE U SKUPLJANJU DRVETA

Trulo ili samo načeto drvo ima osobinu da apsorbuje više vode ili rastvora od zdravog drveta, ali je istovremeno podložno bržem isparavanju. Ovo brže isparavanje (sušenje) tipičnije je za procese mrke truleži. Pri isparavanju vode iz drveta u procesu trulenja nastaju pukotine, koje se po dimenzijama i rasporedu razlikuju od onih koje nastaju u zdravom drvetu, zbog nehomogenog skupljanja drveta. Tako na pr. u drvetu jasena, napadnutog od *Polyporus (Xanthochrous) hispidus*, pojavljuju se tipične cirkularne pukotine pri sušenju. U odmaklim fazama procesa mrke truleži nastaju paralelopipedne pukotine za vreme isparavanja. Kod nekih lišćarskih vrsta u procesu bele truleži od *Polystictus (Coriolus) versicolor* pukotine nisu toliko jasne ili čak izostaju.

Interesantan je i problem »kolapsiranja« (fizičkih promena) drveta sekvoje (*Sequoia gigantea*) u početnoj fazi truleži za vreme veštačkog sušenja. Ovaj se fenomen pripisuje procesu truleži od *Schizophyllum commune* i nastaje u obezbojenim zonama drveta.

4) PROMENE U TOPLOTNOJ MOĆI DRVETA

Zbog razlaganja ligninske supstance i celuloze u slučaju bele truleži, kao i celuloze u slučaju mrke truleži, opada kalorična vrednost drveta. Ovo je opadanje očigledno kada se obračuna na zapreminu drveta, tj. pri istoj zapremini trulo drvo ima manju kaloričnu vrednost od zdravog. Vrlo degradirano hrastovo drvo od *Fomes (Phellinus) igniarius*, gubi kaloričnu vrednost i do 50% (*Vanin*)(*). Ispitivanja izvršena sa beljilkom drveta *Liquidambar styraciflua* u raznim stepenima truleži od *Polyporus versicolor* pokazala su⁽¹⁷⁴⁾ da je opadanje kalorične vrednosti direktno proporcionalno gubitku drvene supstance. Tako je pri gubitku specifične težine za 5% drvo zadržalo 4.317 kalorija, a pri gubitku težine za 32% samo 3.116 kal. Slično tome je zabeleženo da u borovom drvetu, zaraženom gljivama *Merulius lacrymans* i *Armillaria mellea*, procentualni gubitak kalorične vrednosti odgovara gubitku suve supstance⁽¹¹⁹⁾. Nasuprot tome, *Vanin* i *Esupoff*⁽²⁰²⁾ su utvrdili da se toplotna moć, izražena težinski, povećava u procesu mrke truleži, dok opada u beloju. Do sličnih rezultata je došao *Pavić*⁽¹⁶²⁾ koji je našao da se u bukovom drvetu, zaraženom od *Fomes pinicola* (mrka trulež), apsolutna toplotna moć, izražena u Kcal./kg., povećava pri gubitku zapreminske težine za 1,5—2,1%. U bukovom drvetu sa belom truleži najveći gubitak apsolutne toplotne moći (4,5%) nastao je pri najvećem gubitku zapreminske težine (za 65,7%).

*) cit. od Josifovića, 102.